

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. június 9.

Vasárnap.

XX. évfolyam 45. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szelleme részét illető közlemények, úgy az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 ha-áb s petitsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyílttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyíltterek díja előre fizetendő.

A vég.

(Dsk.) Vannak haldoklók, a kik az utolsó agóniában, halálos ágyukban kinnok között vajudva, nincsenek abban a helyzetben, hogy bár csak jelekkel is meg tudnák érteni környezetükké azt, a mit szívük sugallata szerint örökségképpen hátra akarnak hagyni.

Vannak olyanok, a kik, — bár a halál árnyéka által már környezve vannak, — szellemi erejük fogyatékosága folytán, bár testi erejük teljes birtokával dicsekedhetnek, szintén nincsenek annak a képességnek birtokában, hogy akaratukat érthetően, a jövőre kihatólag hagyják végrendelkezés kép utódaikra.

De vannak olyanok is, a kik mindkét fogyatkozástól menten, teljes szellemi, teljes akaratnyilvánítási képességükkel rendelkeznek, s a végküzdelmek között, a föltámadás biztos reményében nem csupán végrendelkezést képesek csinálni.

Hanem utolsó percükig képesek ügyeiket családjuk s a közérdek javára igazgatni.

Ilyen a mostan haldokló parlamentis. Egy felől politikai végrendeletet hagy örökül utódának, mely minden valószínűség szerint Phönix módjára fog újjá születni, s másfelől dolgozik, munkál, alkot végső lehelleltéig.

Az a böles vezérő szellem, mely új életre serkentette ad erőt neki az utolsó szempillantásig az alkotás kedvére, vágyára, tehetségére.

Az összeférhetlenségi törvény, a köz-

igazgatás egyszerűsítésének nagyfontosságú javaslatai részben készen várják már a korona és törvényhozás szentesítését, részben pedig nagy fontosságú kérdésekkel kapcsolatosan megérett gyümölesként fognak a nemzet ölébe hullani.

Voltaképen, politikai örökségképpen a jövő országgyűlésre csak két kérdést hagy az utolsó ülésszak, melynek közelgő vége egyébiránt erősen érezteti hatását. Nagyon ügyesen ki kell használni az időt, ha törvényhozásunk el akarja végezni mind azt, a mit még elvégeznie kellene. A helyi érdekű vasutakra vonatkozó javaslat, mint már említettük, kiesett az elvégzendők sorából. Kérdés, hogy a Horvátországgal kötendő pénzügyi egyezményről nem fog-e ugyaneztörténni? Az országos bizottságok által kiküldött albizottságban horvát részről több új követeléssel állottak elő. Jellemző például, hogy az u. n. átutalási eljárásból a szesz és cukor adónál elért haszonból is részt követelnek Horvátországnak.

Ez az egyik fontos kérdés.

A másik az önálló vámterületé, melynek kérdése már sokszor szellőztetve volt a képviselőházban. A miniszterelnöknek volt alkalma ismételtén nyilatkozni ebben a kérdésben s meggyőzően bebizonyította, hogy az önálló vámterület tárgyában a Háznak előzetesen, míg a kérdés napirendre nem kerül, állást foglalni nem volna tanácsos. A mi az országgyűlés állásfoglalását illeti, a miniszterelnöknek tökéletesen igaza van. A közvéleménynek azonban minél behatóbban kel-

lene foglalkozni a vámkérdéssel, mert ez mind az Ausztriához való viszonyunkat, mind a külföldet tekintve, ez idő szerint a legfontosabb. Azzal a nagyon sokszor ismételt tétellel, hogy ha tudunk Ausztriával oly alapon vámszövetséget kötni, mely érdekeinknek megfelel, akkor meg kell maradnunk a vámközösség mellett, a kérdést elútni nem lehet, mert hiszen épen azon fordul meg a dolog, hogy mi hát az az alap, mely érdekeinknek megfelel, vagyis az ország közgazdasági fejlődését lehetővé teszi? Ma már nem az általános elveknél, hanem a részleteknél tartunk. Hogy pedig idáig jutottunk, hogy a vámkérdés ma egészen másképp áll az ország előtt, mint ezelőtt 4-5 évvel, annak egyik főoka az Ausztria magatartásában beállt változás, annak az ellenséges irányzatnak érvényre jutása, mely egyenesen Magyarország közgazdasági és pénzügyi leigázására, gyarmati állapotba való lecsúszására tör. A fölhangzó ellenvélemények biztosítanak minket arról, hogy az a törekvés a tagadás és megakadályozás politikájaképpen az új országgyűlésnek örökségképpen fog jutni.

Székely kérdés.

A jövő munkája.

— Irta: Máthé József. —

II.

Egyik nagyfontosságú tényező, mit a nemtési munkálataitnál felhasználhatnak: a szövetségi ügy tovább fejlesztése, mely által öntevékenységre, taka-

TÁRGZA.

A dolog bibije.

Reggeli levél.

Valaszul az Esti levelek írójának. *)

Mi falusiak korán szoktunk kelni s némely kenyéradó főfoglalkozásunk elvégzése (ahová tartoznak: a ganéj kihányása a tehenek (?) alól, azok által t. i. akik megjósásgosodtak, a disznónak enni adása, legtöbb helyen a kecske megfejtése, a tyukok megetetése, talán megnevezése is; aztán a kiket hova illet: azaz a teheneknek a hazajáró csordába, a disznóknak és kecskéknak (ugyan nem tudom, hogy a népszokás miért sorolja ezeket együvé?) a esürhébe való kieresztése és hajítása után eszünk valamit (ha van?) reggelre, aztán az iskolaszéki elnök úrtól némely, nem épen tanítói tekintélyt emelő visszafogadás fejében kapott harmadnapos újságot elolvassuk, ámbár nyomban vissza kell küldeni, mert a parasztján (a hol t. i. nincsen nyomtatott böti) sok számadás vagy, amire néki még szükség lehet.

(Szinte ilyen körülmények között jutottam én is abba az élvezetbe, hogy az Esti leveleket öt nap mulva olvashattam.)

Azután látunk a mellék foglalkozáshoz.

*) Lásd Pesti Hírlap 1901. május 22-én 23: 139. számában.

Bémegyünk a népiszkolai házba (vulgó tanterem) végig verünk egy sort a kis tanulókon. Egyikön azért: miért jött olyan korán, másikon azért: miért jött későn, harmadikon azért: miért nem mosdott, fésülködött meg, negyediken azért: miért evett reggelre fokhagymával megkent pirított, zsíros kenyert, ötödiken azért: miért ül feltett kalappal az iskolában, hatodikon azért, mert parittyával kiütötte a másiknak a szemét, hetediken azért: mert káromkodott. és így tovább el addig, hogy kiugrik belőlünk nagy mérgesen a nehéz szó: egyen meg benneteket a tőtfenél most már azért is tanulni fogtok büntetésből déli 12 óráig! Akkor újra bémegyünk s ismét végig paroljuk, most már az egészet, meggyőződünk, hogy egy kukkot se tudnak.

Körülbelül ilyen gondolatok közt írta ki az újságba annak idején az Esti levelek írója hatalmas trucz-szavát: üsd vissza!

Azóta olyikunk revolverrel megy be az iskolaszobába, lévén az ő nébulói fölfogyverkezve bivalyajtó füstölökkel és bogarászó tulkokat megterítő bunkós botokkal s csak ottan-ottan jár-köln boldogan némelyünk ki-sbe a tanterembe, ahol még írni-olvasni sem tudnak sem a szülők, sem a tanítványok, s ez okból a „legnagyobb elterjedésnek örvendő”, „közkezdve” újság ide még el nem juthatott tanítani Krisztus-ellenes vallást: Aki téged követel hajít, üsd vissza legalább is a Gauriszán-kárral!

(Irhattam volna valamely hazai hegyet is, de aki a californiai kikötőben járt s bruderezett az ottani tragerrel, csak nem cáfoltatja meg világ-

jártasságát, eo ipsó fokozza „gorombaságát”, vissza megy ősi hazájába és valamelyes több jussal emeli el onnar a Gauriszánkért, mintha Amerikába menne a Cordillerákért. Aztán meg onnan soha semmit, de oda, sűrűn szoktak elemelni talán inkább a maturáltak; ezért hát a Cordillerák nyugodtan maradhatnak ott, ahol vannak!)

Most ismét figyelmébe veszi az Esti levelek írója a tanítóságot, ebben az útjában csupán a fővárosiakat. Türelmetlen idegességgel tanítja meg őket arra, hogy őszeres zsidókként ne veszekedjenek, amikor tanácskoznak; mert ha veszekednek: ő, ha az újságba belé pillant, azt képzeli, hogy ismét vele gorombáskodnak s ő ezt aligha tűri el szó nélkül, a mint hogy nem is tűrte el. Meg is győződött utóljára, hogy az a nem épen minta nélkül való eszmecsere (lásd mintáját némelykor a törvényhozó házból igen sokszor az újságírók polémiaiban) megessét anélkül, hogy az Esti levelek szóba jöttek volna s még számtalan gyűlése a karavánok szolgálóinak (amiként az autódidaktus tanítókat Pulszky F. hasonlításának folytatásul elnevezem,) ahol, sehol, soha és semmi formában elő nem fordultak az Esti levelek, sem annak más különben tudós írója, csupán csak akkor az eleinte ken, amikor a világgá bocsátott vezér-ige a karavánszolgákat is lázadásba hozta, s egyik-másik vissza is ütött, kiki a maga módja szorint és fegyverével.

Én mind e mai napig nem tudtam, hogy az is ingerelhet valakit, ha nem ingerkednek vele. Hogy pedig a veszekedéshez való just csupán a képviselőknek és újság-íróknak engedné meg, ez

rékosságra szoktatják a népet és lehetővé teszik, hogy az élő terhek alól magát kiváltsa. Erre azonban nem elég 80–100 szövetkezet, mennyi a Székelyföldön tényleg van, a 7–7 1/2%-os kamatláb is magas. Több szövetkezet kell, vidéki központokkal nagyobb és olcsóbb forgó tőkével, értékesítési, fogyasztási alosztályokkal, hogy termelését valamennyi életképes egyén fokozhassa, azt ne szükség szerint, hanem tisztességes haszonnal adhassa el.

Különben a tehermentesítés terén elegendő példa és gyakorlat áll rendelkezésre, csak a mi itt földoloz az ország jóakarátát, áldozatkészségét kell kötni hozzá. De okvetlenül!

A földbirtokkal kapcsolatos segítésről lévén szó, nem hagyhatom említés nélkül, hogy gazdasági helyzetünkön sokat lendítene: a folyók szabályozása is.

Hat nagyobb folyó és számtalan patak szeli át a Székelyföld völgyeit. Tudjuk, hogy a völgyekben vannak a szántóföldek, rétek, s habár főbiztosítékát az erdő képezi is a székelynek, kenyere a völgyekben terem.

Az Olt Csík megyében, az Olt és Feketeügy Háromszék megyében, a Nagyküküllő Udvarhely megyében, a Maros, Kisküküllő és Nyárad Marostordány megyében aránylag nagy vízterületeken garázdálkodnak és temérdek kárt tesznek.

Tavaszzal vetését sodorják el és megakadályozzák a kikeleti szorgos munkában, nyáron beiszapolják az áldást. Kasza alá kerülő fünek, kétszer kapált kukoricának, répának, aratásra készülő búzának, de sokszor lett örök takarója az iszap! Hányszor szorult az alatt fekvő faluk lakója árvíz miatt padlásra!

Ezek a vizek a hegységek közül lerohanó patakokból tavaszi olvadás, nyári zápor vagy hosszabb esőzés idején egyaránt gyorsan növekednek. Sokszor védekezni sem tud ellenük a lakosság.

Ilyenkor kétségbeesés ül a népen, melynek kenyerre, ruhájára, adójára egy szóval mindene víz alá kerül.

A mi kárt a tavaszi árvizek okoznak, azt több év szerencsés termése sem képes pótolni. Ha pedig évről-évre ismétlődik, a veszedelmet orvosolni képtelenség másképp, mint a nagyobb és állandóbb árterületű folyók szabályozásával.

De az árvizek más károkat is okoznak. Miatuk a közlekedés sűrűn megakad; utak, hidak folytonos rombolásnak vannak kitéve, sőt falurészek is usznak el. Elég indokoltnak kell hát tartanunk a vezetők figyelmének felénk fordulását, a székelység vízkörüli alkotásainak, kincseinek megmentését, legalább az Olt, Maros és Küküllő vízvidékén, hol a kár gyakoribb és nagyobb.

bocsánat! nem élek kemény szóval, legalább is jograblás. Habár föl sem teszem róla, ezt, hogy megfogná cselekedni, hogy abbéli mi jussunkat is elvegye, mégis a mellett eszembe juttatja a felakasztott zsidó esetét. Közönségesen ismert adoma az, hogy a mint egy zsidót annak idején akasztani vinnének, oda szól a botján könyöklő magyar a szomszédjához: „Nó Ieik, látod-e, akasztják fel a zsidót!” „Hát — feleli vissza a falujabeli árendás — azt hiszi kend, hogy az akasztófa csak a nemzeti keresztény urak számára van feltalálva?” „Én nem hiszem, hogy az Esti levelek írója a nyilvánossági jellel felruházott akasztófán: az ujságban való meghurcoláson szeretne lógni (ámbár, amint mondtam, a veszekedés nem csak az ujságíróknak betáblázott joga), a tanítók sem igen szeretik, hogy ők házi pór-patvarukból ágenssek (vagy nevezzük ügyvédeknek) rögtön válópert indítsanak csak azért, hogy abból nékiek hasznuk legyen.

Jóllehet most a fő- és székvárosi tanítók kapják ki a magok porciójukat, a mihez nekem nagyon kevés szavam volna, (hiszen boldog falusi vagyok!) és a fő-városiaknak csak lesz annyi eszük, hogy hasonló szék városi rutinnal vissza üssek, ha akarják, ha pedig nem akarják, ülnek esőndesen, nekem csak ahoz volna egy kis szóm, amit az Esti levelek írója (a második hasáb második harmadában) komolyan mond: „a maturitáshoz. Azt kívánja ugyanis, hogy még a bogárhátú iskolákban is érettségizett emberek tanítsanak, mert a középiskolai műveltséget nem pótolja semmi, s az igazi művelt emberek

A 873 km. hosszú és 20 ezer négyzet km. vízkörnyékű Maros ellen, mely nagy kanyarodásokkal lassan esik és szigeteket alkot, csak haszontalan védőtöltésekkel védekeztek. Mert azt a 88 kmnyi rövidítést, mit az ötvenes években a Maros alföldi részeinek átmetszésével idéztek elő, számba sem vehetjük.

Igen helyén való, ha a végleges szabályozás iránti felvételeket és azokkal kapcsolatosan a Maros szabályozását sürgetik irányadó körünk.

Hasonló beavatkozást várnak a küküllő- és oltvidéki székelyek is.

A küküllő ármentesítésével, melynek (mindkét Küküllőt értve) szintén 1050–1409 négyzet km. vízvidéke van újra nem törődött senki. A csak Erdélyben 1526 négyzet km. vízterületű Oltnak közelebb 1892-ben sürgették hajózhatóvá tételét. Ekkor rendelte el a földművelésügyi miniszter szabályozási terveinek elkészítését is.

Azóta késik ez is. Pedig a székelyföldi folyók szabályozása égető szükség. Bármilyen áldozatok árán keresni kell vinni. Természetesen az érdekelt birakosság és közmunkaerő bevonásával.

A rengeteg, számokban alig kifejezhető kár, mit az árvizek okoznak, eléggé indokolja a szabályozás szükségét és majdan megtérülését fedezi a ráfordított költségeket, mik különben az ár alól felszabadult területek, használhatóvá tett mediterrészek értéknövekedésében, utak és műtárgyak tartósságában ismét megújuló államfentartó erejében, mit soha sem nélkülözhetett és nem nélkülözhet Magyarország.

E. M. K. E.

Egy havi élet.

— T. alelnök-f. titkár havi jelentése az igazg.-választmány 1901. május 12-én tartott ülésén. —

Igen tisztelt Választmány!

Van szerencsém jelentésem az egyesület lefolyt havi életéről tisztelettel az alábbiakban megtenni.

A mult választmányi ülés óta tartott a jelen ülés tárgyai előkészítése végett f. hó 12-én d. e. Böldi Ákos gróf elnöklete alatt egy directóriumi ülés. — Irodalmi szakosztály elnökségét megkerestük szakosztályába kitett ügyek ellátására. — Az összes jegyzőkönyvi határozatok elláttak. — Az egyesületi iroda a mult hónap óta befejezte a mult évi iktató és az idei választmányi jegyzőkönyvek indexelését; a pénztári hivatal előkészítette a gyűj-

száma, ahogy a mostan való tanítóképzés folyt, ezen a réven nem növekedhetik.

Sarkalatos, fundamentomos eszme! Megfontolásra méltó, vágyakat kelesztő! De mégis, megengedjen az Esti levelek írója, ha egy kérdést teszek: mennyiért jönne az én falumba a maga maturitágával, nemes ideálizmussal tanítani s végig élvezni azt a „hajnalpiros”, „harmatosan üde” és „pásztortülköktől esendzavarta” reggelt, a mit levelem elején lerajzoliam? ... Vagy az árrat nem tekintve, megelégednék-e a szőrin-lában való esérével, hogy jöjjön le az én falumba művelt embernek s én majd fölmegek a fővárosba parasztnak?

A meddig a mennyi meghatározva nincs, addig ne beszéljünk foghegyről! Jó, hogy ennyire is vagyunk! Adja Isten, hogy lehessünk jobban is! Én, lássa, kérem, nem követlek olyan sokat. Én a tanítói pályán az életben megszürt, bonított fejlagyas embereket szeretem s ha ilyenekkel találkozom, só'se' jut eszembe megkérdezni: vajjon van-e neki érettségi bizonyítványa? mert az emberi társaságban igen sok ember kullog külső képen és asztala fiókjában maturáltan s vajmi kevés haszonnal (Magának igen, de a többségnek nem.)

A tanító legyen egész ember! s mint ilyet nem féltsem: dolgozik s dolgozni fog lelkiismeretesen, amíg, bírja és nevelni fog olyan derék szókimondó embereket, mint az Esti levelek írója, s mint a „derék” kivételével magam is vagyok la!

Tatár.

tőveik szétküldése és az Emke-fpazekikék partolása tárgyában a 30.000 példányban kinyomatandó Felhívás ügyét. — Az egyesületi iroda tovább szervezésével a direktorium foglalkozott.

Rokon egyesületek közlése: Az Országos magyar iskola-egyesület beküldötte 1900. évi jelentését és számadását. — Soproni irodalmi és művészeti kör f. évi május 5-iki XXV. évi rendes közgyűlésére meghívót küldött.

A fiók választmányok közül: Beszterce-naszód-megyei választmány ápril 14-én közgyűlését megtartván, az arról szóló tudósítást, valamint a terjedelmes titkári jelentést központunkhoz beküldötte. — Gróf Bethlen Miklós főispánt, a hunyadvárnagygyei választmány elnökét a fiók választmány vezetését illető óhajításaira nézve a központ hozzájárulásáról értesítettük. — Fogaraszvármegyei választmány elnökét, Bauszern Guidó főispánt mult évi december 16-án beküldött javaslatának közléséhez a választmány hozzájárulásáról értesítettük. — Balázsfalvi vidéki kör a tagdíjai után befolyt 25%-ot könyvtára kibővítésére kérvén, 1900. jan. 1-étől 47 K. elküldés alatt van.

Culturális.

Kir. földművelésügyi miniszter kiszolgáltatta az algyógyi székely földmívelő iskola ellenőrző bizottsága előadójának és még egy tagának Utinaplóját. — Május 5-ikén, mint a gr. Kun Kocsárd emlékoapján az algyógyi gr. Kun Kocsárd földmívelő iskola tanári kara és ifjusága Szászvárosra rándult át. A borongós idő miatt nem vonulhatott a Kun-kollegium egész ifjusága az érkező vendégek elé, csak egy küldöttség várta és üdvözölte őket a város végén. A földmívelő iskola növendékei ezuttal új tüztőlói egyenruhájukban jelentek meg. Az érkezőket a kollegium udvarán Simon Ferencz ig. tanár fogadta, kinek üdvözlő szavaira Gáspár József igazgató válaszolt. Ezután tanárok és növendékek együttesen elénekelték a Hymnust, mire a ref. templomba Istentiszteletra vonultak. Itt Tankó Béla h. lelkész tartott egyházi beszédet emez alapigével: „Az igaznak emlékezte áldott.” A hangulatot nagyban emelték az ev. ref. Kun-kollegium ének-karának Kürthy Sándor karnagy vezetése alatt előadott énekei. Délután 1/22 órakor a Kun-kollegium konviktusában diszebed volt, a melyet számos felköszöntő füszerzett, délután pedig a Kun-kollegium szertárainak újabb gyarapodásai mutattak be.

Iskolák. Bitskey Constantia eltávozott balázsfalvi tanítónő szolgálati bizonyítványát kiállítottuk. — A Kolozsmegyei tanítótestület május hó 15-én Kis-Sebesen az Emke-iskolában tartja közgyűlését. — H. Szántó István m.-n.-sombori Emke-tanító ápril. 15-től 24-ig a Kolozsváron tartott 9 napos gyümölcsészeti tanfolyamon részt vevén, ez alatt az iskolában a gondnokság intézkedésére Mihályovics Erzsébet, az ottani állami tanítónő tanított. — Kolozsvármegye kir. tanfelügyelője a m.-n.-sombori állami elemi leányiskola elhelyezése tárgyában kötött bér szerződés másolatát kérvén, azt megküldöttük. — A v.-udvarhelyi Emke-iskolában vörheny miatt a tanítás ápr. 24-től május 1-ig szünetelt. — A gr. Nemes János-féle kolozsmonostori alapítvány kamatainak a közelgő vizsgálatok alkalmából kiosztására Bíró Béla apátkanonokot felkértük.

Ovók. Brassói áll. Emke-óvodák a Nagy István és Bethlen András-féle óvó-alapítványok ügyének rendezését kérvén, sürgős megkeresést intéztünk a tárgyban Vajna Gábor dr. fiók választmányi elnökhöz.

Vegyes. Kolozsvári Középnyelvi elemi iskoláról tett az ápril hónapban tartott népelőadásokról. — Kis-barcsai papilakra egy felírás javasoltatván, ezzel a kéréssel a direktorium foglalkozott. — Székely egyesület elnöksége két székely ifju, Fejér Ignác és Ferencz folyamodványát terjesztette be a közös haditengerészet gépzésművelési osztályába való felvétel végett. Borbándi r. kath. tanító segélyben nem részesülhetett. — Kolozsvári rongyos-egylet segélyt kérvén, felvilágosított, hogy a f. év telén az egyesület kivételesen adta az 500 K.-t.

Színház.

Kézdivásárhely, jun. 8.

Junius 5-én Brieux E. „A bölcsek” cz. társadalmi színművét láttuk pompásan sikerült, ke-

rekded kivitelben. Miklóssy Ilona, mint Laurenze, és Thury Elemér, mint Raymond nagyszerű alakítást produkáltak, játékok kidolgozott átérzett, és művészi volt s egyetlen elejtett részlete sem volt szereplésüknek. Találó jellemzéssel, csinosan közmegelegedőre játsztak Veszpréminé (Marsanné), Vágó (Georges), Szilágyi (Marsan), szerepében, valamint Stand Margit (az apáca), Nádasyné (Louise) s Fekete (Dr. Mossia, e) szerepében. A közönség elég hálás volt. Jokat tapsolt az érdemes művészeknek. Junius 6-án volt az első zsúfolásig telt ház. A közönség egyrésze, nem jutván helyhez, visszatért. Ez este „New-York szépe” ez nagy operette került színre az ő sokféle amerikai furesaságával, különöz jelmezeivel, szeccsios helyzetekkel, mint inkább szépséggel keltve érdeklődést. Maga a darab tartalom tekintetében vékony, zenéje sem valami dus sem invenzióban, sem szépségben, sem eredetiségben. A negyedik felvonásban Kaposi Jozsának egy csinos s többször megújított kopléja érdemel említést s talán ennél még szebb a Mezővöl elragadó szépen előadott kettősük. Ő rajtuk és Szirmai Olgán (Córa), Staud Margiton (Violet), Nádasin (Br. Habakuk), Kozmán (Br. Harriju), Szilágyin (a bolond németen) fordult meg a darab nagy része, kik mindnyájan rendkívül jó humorral, kedvesen, pompásan alakítottak. Fekete és Zajongyi is ügyesek s általában az egész szereplő személyzet teljes megelegedőre játszott. Junius 7-én „A tartalékos férj”-nek, Rákossy Jenő és Guthy Soma eredeti énekes bohózatának kitűnő előadásával szerzett a közönségnek egy rendkívül élvezetes estét. A szereplők kivétel nélkül excelláltak játékaikkal. Ha mégis különösen is kiemeljük Csige Bóskét (Dorotya), Miklóssy Ilonkát (Éva), Thuryt (Timár Zoltán), Nádasit (Hólyag Toni), Vágót (Bukovits) és Szilágyit (Brensan), kik pompás humorukkal oly sok derült perczet szereztek a közönségnek: csak az igazságnak teszünk eleget. Ma Fekete is nagyon tanult színésznek mutatta be magát (Oszkár, inas) szerepében, ő is nagyban bozzájárult az előadás sikeréhez. Oláh né is ügyesen játszott. De már Nagy Vilma (Teréz) játékaának nagy hátrányára volt nagyfokú rekedsége.

(a-y)

Irodalom.

Képviselőválasztási kodex.

Szivák Imre országgyűlési képviselő tollából rendkívül becses és nagyon aktuális munka került a könyvpiaçra. Ez az országgyűlési képviselőválasztási és kuriai bíráskodás kodexe.

Az új általános képviselőválasztások küszöbén bocsátja közre Szivák Imre az új választási törvényt, amelynek a választási szabadságot biztosító nevezetes intézkedései a kuriai bíráskodással a mostani országgyűlés berekesztésekor lépnek életbe. Az új politikai kornak első alkotása volt ez a fontos törvény, amelynek a képviselőházi előadója épen Szivák Imre volt. Kétségtelenül a legilletékesebb toll látja el tehát magyarázatokkal az új intézkedéseket tartalmazó szabályokat.

A becses munkát még értékesőbb teszi az, hogy közli az összes törvényhatóságok választási fuvardij szabályrendeleteit választó kerületek is a választók statisztikájával együtt.

Szivák Imre országgyűlési képviselő választási kodexével gazdag közjogi adatgyűjteményt állított össze, nélkülözhetlen kuttorrást készített. A több mint hatvanöt ivre terjedő szép munkának az árát kötve 12 koronában állapította meg a kiadó Athenaeum r. t.

Tanügy.

Értesítés. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak 1901. évi május hó 9-én 29217. sz. a. k. rendelete alapján a brassói állami felső kereskedelmi iskolában a tanulók felvételére beírásaa folyótanétól kezdve — az eddigi gyakorlattól eltérőleg — a tanév bevégetésével junius hó 30-ától julius hó 3-áig fog eszközöltetni, a midőn a be-

írt tanulók az igazgatóságnál hagyják bizonyítványukat s a felvételi díj lefizetése ellenében beírási igazolványt kapnak.

Ha a tanév végén felvett tanulók a következő tanév elején szeptember 4-ig bezárólag az osztályfőnöknél nem jelentkeznek, nemcsak a belépésre való jogosultságukat, hanem a befizetett felvételi díjat is elvesztik.

Lovélben vagy írásban való jelentkezésnek helye nincs, mert a szervezet 12. §-a értelmében minden tұлónak a felvételre személyesen a szülő vagy gyám kíséretében kell megjelennie.

A felvételi díj 10 korona s az évi tandíj 50 korona.

Azon tanulók, kik az intézettel kapcsolatosan álló internátusba óhajtanak felvételt, szintén július 3-ig jelentkezhetnek.

Az internátusi díj 500 korona.

Brassó, 1901. május hó 20.

Az igazgatóság.

Évzáró vizsgálat. A kézdívásárhelyi áll. polg. fiúiskolában az évzáró vizsgálat sorrendje: junius 1-én 8—12-ig I. osztály, d. u. 2—6-ig II. osztály, jun. 13-án 8—12-ig III. osztály, d. u. 2—6-ig IV. osztály, jun. 14-én 8—12-ig V. osztály, d. u. 2—5-ig VI. osztály és 5—7-ig tornavizsga mind a hat osztálynak, junius 15-én magántanulók vizsgája, jun. 16-án 8—9-ig bizonyítványok kiosztása és évzáró ünnepély. Ugy a vizsgálatokra, mint a záróünnepélyre a szülőket s a tanításügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja az igazgatóság.

NAPI HIREK.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a sepsiszentgyörgyi m. kir. áll. tanítónő képző intézet igazgató-tanácsának tagjává kinevezte: Dr. Székely György orsz. képviselőt, Dr. Künnle Tivadar ügyvédet, László József lemhényi plebánost, Bodor János zágoni ref. papot és Bogdán Arthur, tak. pénztári vezérigazgatót. Az igazgató-tanács elnöke, Csánki Gyula kir. tanfelügyelő, jegyzője Bodor Miklós kép. igazgató, kik hivatalból tagjai az igazgató-tanácsnak. Itt említjük meg, hogy a tanítónők képző I. osztályába 30 növendék vétetik föl s e 30 helyre — noha a pályázat csak jun. 15-én jár le — már 70-nél többen folyamodtak felvételért.

— **Zászlószentelési ünnepély** Tordán. Varsárpán avatták föl nagy ceremóniák között Tordán a függetlenségi kör lobogóját. Az ünnepélyen Kossuth Ferencz is résztvett és pedig Pap Elek, Bodóházy János és Molnár Józsiás képviselők társaságában. A zászló anyai tisztet Molnár Józsiás, kézdikerületi orsz. képviselője sz. Gál Emilia urhölgy teljesítette.

— **Plebános beiktatás.** Brassó város új r. kath. plebánosát Neurihrer Ödönt július 1-én iktatják be új hivatalába. A beiktatási ünnepély előkészítésére Fiala Oszkár, László Gerő, dr. Pavelka Ernő, Simay Gerő és dr. Vajna Gábor személyében 5 tagu bizottságot küldött ki az egyháztanács vál. ülése, melyen Pál István status-referens is jelen volt, a ki a főgymnasiumnál a szokásos évi vizsgálatot teljesíti.

— **Kitüntetett rajztanár.** Kézdívásárhelyi Nagy Lázár, fővárosi iparrajziskolai szaktanárt, városunk szülöttét, szép kitüntetés érte. A „Magyar-Iparművészeti Társulat” részéről hirdetett pályázaton, a csomózott szmirna szőnyeg tervrajzára beérkezett 2 pályamunkájával 150 pályázó közül az első — 400 koronás és a második 300 korona — pályadíjat neki ítélte oda egyhangúlag a Czizler Győző műgyetemi tanár elnöke alatt, művészekből alakított tekintélyes kiváló bizottság. A szép elismeréshez, kitüntetéshez őszintén gratulálunk.

— **Urnapiját ritka nagy fényvel és pompával ünnepelte meg Kézdívásárhely város r. kath. hívő közönsége.** 9 órakor nagy mise volt, melyet Rávész Cirill házfőnök végzett nagy segédlettel. Mise közben offertoriumra a Tiszayné szintársulatának összes női- és férfi tagjai, vegyes karban adtak elő egy gyönyörű khorust, meghatva, elájolva, elragadva a művészi előadás szépségével, korrektségével az áhítatos közönséget. Alkalmi szent beszédet Balázs Ferencz, Altörja község szép képzett-

ségű, kitűnő szóbeli tehetséggel bíró ifju plebánosa tartott, szépen fejtegetve az Urnapjának nagy jelentőségét. Mise után körmenet volt a főtéren Dávid Antal, Dávid István, Wertán Venczel és Fejér Antal egyház tanácsosok által készített csinos oltárokhoz. A körmenetet, melyen óriási nagy közönség vett részt, nagyban emelték a körülbelől 70—80 féhérruhás, virágkoszorut s a hit, remény és szeretet jelvényeit vívó bájos kis leányok Tamási Imre plebános vezetése alatt. Az Oltári szentséget Markaly Antal kézdíszentléleki plebános hordozta, körülvéve az egyháztanács tagja és gondnokai által. A m. kir. honvédség is fényes diszben vett részt Czell Sándor főhadnagy és Beleznay hadnagy vezetése alatt, díszlovakkal emelvén a megható ünnepély fényét, melyet csak a vége felé zavart meg egy hirtelen előállott zivatar. Az ünnepély után a minoritarend vendégzeretű házában diszes és pompás ebéd volt, melyre a közreműködőkön kívül az egyháztanács több tagja s a helybeli hatóságok képviselői voltak hivatalosak. Az izletes ebédet jó borok s ősi szokás szerint számos pohárköszöntők fűszerezték. A kedélyes ebéd csak a késő esti órákban ért véget.

— **Esküvő.** Kiss Etelka, Kiss Árpád csernátfalusi ág. lelkész bájos szép leánya és Dr. Fekete András, tőresvári szolgabíró, Fekete Benő, brassói kir. pénzügyigazgató fia, f. hó 9-én tartják esküvőjüket Csernátfaluban.

— **Kosárkötő-iskola.** Fotóson az áll. elemi iskolával kapcsolatosan egy kosárkötő házi ipari iskolát tartott fenn Potsa József főispán elnöke alatt áldásosan működő háromszékmegyei iparfejlesztő bizottság. Az iskolának 17 növendék közül csupán 6 volt fotosi, 10 Gidófalváról, 1 Bitáról vett részt. A vizsgálat f. hó 2-án volt nagy érdeklődés mellett; nem kevesebb, mint 250 drb. kósárt állítottak ki a növendékek, kiket Balási Gyula áll. tanító oktatott be e fontos házi iparra nagy buzgalommal. Vajha megyénk más községeiben is meghonosulhatna e házi ipari foglalkozás.

— **Halálozás** Brennerberg Gyula, Brassó város I. kerületének országgyűlési képviselője jun. 5-én, hosszas szenvedés után meghalt. Utódjául Dr. Lurtz Károly ügyvédet és Koródi tanárt emlegetik és óhajtják a — zöldszázok.

— **Szép alapítvány.** Sepsiszentgyörgy város érdemes képviselőtestülete ifj. Gödri Ferencz polgármester elnöke alatt jun. 4-én tartott ülésében a háromszékvármegyei „Erzsébet” árvaleány nevelő intézetnek Kézdívásárhelyen 2000 (Kettőezer) koronás alapítványt tett a városi gyámpénztári alapról. Nemes cselekedet, szép tett, mely ékesen beszél Sepsiszentgyörgy város képviselőinek humanus gondolkodásáról. Üdvözlöjük érte a képviselőtestületet!

— **Letört virág.** Bodor Irén, Bodor Domokos sepsiszentgyörgyi gymn. tanár bájos szép ifju leánya 18-ik éves korában elhunyt. Temetése jun. 4-én volt nagy részvét mellett; koporsóját 25 koszoru borította: Révay Pál lelkész megható imában vett búcsut az édes szülői keblekről oly korán letört virágtól. Legyen álma édes!

— **Temetés.** Urnapján délután 4 órakor helyezték a helybeli r. kath. temetőkerben örök nyugalomra Molnár Ferenczné sz. Kristóf Mária asszonyt, Kézdívásárhely város intelligens és közép-osztályának nagy részvéte között. Az egyházi szertartást Solnai János, polányi gör. kath. főesperes végezte két lelkész társával.

— **Értesítés.** A k.-vásárhelyi áll. el. fiú- és leányiskola 1900/901. iskolai évi záró vizsgálatainak ideje és sorrendje: Junius 15-én hittani vizsgálat d. e. 8—12 óráig a r. k. leányoknak, d. u. 2—5 óráig a r. k. fiuknak, d. u. 2 órakor az ev. ref. fiú- és leánytanulóknak az ev. ref. templomban. Junius 17-én d. e. 9—12 óráig az I. leányosztály. Junius 17-én d. u. 3—6 óráig a II. leányosztály. Junius 18-án d. e. 8—12 óráig a III. leányosztály. Junius 18-án d. u. 3—6 óráig a VI. leányosztály. Junius 19-én d. e. 9—12 óráig az I. fiúosztály. Junius 19-én d. u. 3—6 óráig a II. fiúosztály. Junius 20-án d. e. 8—12 óráig a III. fiúosztály. Junius 20-án d. u. 3—6 óráig a IV. fiúosztály. Junius 21-én d. e. 8—12 óráig az V.—VI. vegyes osztály. Junius 21-én d. u. 3 órakor a fiúiskola 3 felső osztályának torna vizsgálat. Junius 23-án d. u. 3 órakor záróünnepély az ev. ref. templomban. A vizsgálatok a tornateremben tartatnak, az ev. ref. tanulók hittani vizsgálatát kivéve. K.-Vásárhelyen, 1901. junius hó 7-én. M. Székely János, áll. isk. igazgató.

— **Értesítés.** A kézdívásárhelyi iparos tanoneziskola folyó tanévi záróvizsgálatára junius hó 16-án d. u. 2 órakor lesz az állami iskola helyiségében. Dél előtt a tanonezok munkáiból kiállítás rendeztetik elől jelzett intézetben. Felkérem az iparos mester urakat és az érdeklődő közönséget, hogy a kiállítást megtekinteni s a vizsgálaton megjelenni sziveskedjenek. Kézdí-Vásárhely, 1901. junius hó 7-én. M. Székely János, ip. isk. igazgató.

— **Mezőgazdasági kiállítás.** Valamennyi vármegyei gazdasági egyesületnek. Folyó évi április hó 26-án 4116/eln. IV/3-a. szám alatt kelt leiratom

kapesán értesitem a Czimet, hogy közbenjárásomra a m. kir. kereskedelemügyi minister ur a m. kir. államvasutak igazgatóságához intézett folyó évi 29652/VI. számú rendeletével megengedte, hogy a városi nemzetközi kiállítás magyar mezőgazdasági, erdészeti és kertészeti csoportjaiban, valamint a víz-építészeti és mezőgazdasági munkásügyi osztályokban a szegényített tárgyaknak a budapesti iparesernokban folyó évi junius hó 15-éig nyitva tartandó kiállítására az egyes gazdasági egyesületek által szervezett csoportokban utazó falusi kisgazdák és vezetőik, ha legalább tizen utaznak együtt, a m. kir. államvasutak vonalain, valamint az igazgatóság kezelése alatt álló helyi érdekű vasutakon a távolsági forgalom viszonylataiban Budapestig és vissza, a személy és vegyes vonatok III. ik kocsijában főláru menetjegyekkel utazhassanak. Ezen menetjegy kedvezmény ugyan azon módzatok mellett lesz igénybe vehető, mint a falusi kis gazdáknek tanulmány kirándulásaira az igazgatóság személy díjszabásaiban rendszersített menetdíj kedvezmény, vagyis gazdasági egyesületek által kiállított, aláírt és pecsétjével ellátott igazolvány alapján. Kelt Budapest, 1901. május hó 17-én. Darányi s. k. A Nagyméltóságú m. kir. Minister ur a Budapesti megnyitott mezőgazdasági kiállítás könnyebb megtekintetése érdekében a fenni leírtat intézte bizottságunkhoz, melyet azon megjegyzéssel hozom a nagyközönség tudomására hogy a nevezett kedvezményes vasuti jegyre jogosító igazolvány idefordulóknak azonnal kifog állittatni. Háromszékvármegye gazdabizottsága nevében Sepsi-Szt-György, 1901. május hó 31-én. Potsa József főispán, elnök.

Jótekonyczélú államsorsjáték. Mint az előző években, ez idén is nagy jótekonyczélú államsorsjáték tartatik. Ezen sorsjáték tiszta nyereményeiben következő jótekonyczélú intézmények részesednek: 1. a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái segélyezésére szánt alap, 2. a budapesti VIII. ker. általános jótekonyczélú egyesület (Budapest, Baross-utca 67.) 3. a Nyitra és vidéki szegénység-egylet, 4. a pozsonyi „Stephánio” árvaház, 5. az általános (budapesti) egyetemi segély-egylet, 6. a katolikus munkásoknak védő egyesület, 7. a budapesti tanítók segély egylete, 8. a Szent-Vitusról nevezett horvát vakok intézete, 9. a budapesti önkéntes mentő egyesület, 10. a budapesti „Fröbel” nőegyesület a jövedelem egy-egy tízed részében. A játékterv nagyon kedvező esélyekkel kecsegtet, a főnyeremény 150.000 korona az összes nyeremények 365000 koronára rúgnak. Sorsjegyek a 2 frtért kaphatók minden só- és adóhivatalnál, a legtöbb postahivatal és dohánytözsdeben. A húzás már 1. é. junius hó 28-án történik.

— **Helyreigazítás.** A kézdivásárhely-kantai r. k. gymnasium alapja javára történt adakozásokról lapunk múlt számában közölt kimutatásban tévesen közöltetett Jancsó Béla 40 kor. adományával. Ez összeget ugyanis, mint alapítványa 2 részletét, Jancsó Géza gyógyszerész adományozta és fizette be Hasák V. igazgatóhoz.

— **Meghalva találták.** Kézdiszentléleki Voloncs Jánost junius 7-ikére péntekre virradólag, a közönség között levő nagy hid alatt a Káson vizében meghalva találták meg. Értesülésünk szerint nagy a gyanu, hogy a szerencsétlen halál boszu műve, de ez még nem bizonyos egészen. A megindított vizsgálat fogja kideríteni, hogy vajjon gyilkosság-e, avagy öngyilkosság esete forog fenn.

Felolósszerkesztő és laptulajdonos: ifj. Jancsó Mózes
Főmunkatárs: Vajna Károly.

lapunk kiadóhivatalában
jutányos és olcsó árak

írdetések

mellett vétetnek fel.

XXII. Magyar kir. jótekonyczélú államsorsjáték.

Főnyeremény 150.000 korona.

Az összes nyeremények összege 365.000. korona.

Húzás már e hónap 28-án.

Az ezen sorsjáték után remélhető tiszta jövedelem Ő es és apostoli királyi Fel-ségének 1. é. május 1-én Gödöllőn kelt legfelsőbbelhatározási folytán akként feloszlatni, hogy: 1. a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái segélyezésére szánt alap, 2. a budapesti VIII. ker. általános jótekonyczélú egyesület (Budapest, Baross-utca 67. szám) 3. a nyitra és vidéki szegénység-egylet, 4. a pozsonyi „Stefánia”-árvaház, 5. az általános (Budapesti) egyetemi segély-egylet, 6. a katolikus munkásoknak védő egyesület, 7. a budapesti tanítók segélyegylete, 8. a „Szent-Vitus”-ról nevezett horvát vakok-intézete, 9. a budapesti önkéntes mentőegyesület, 10. a budapesti „Fröbel”-nőegylet egy-egy tízed részében részesíttessenek.

Egy sorsjegy ára 4 koronával van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók: a m. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten, valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivataloknál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohány-tözsdeben és ártóüzletekben.

Budapest, 1901. évi május hó 28-án. (66. 5-6.)

A m. kir. lottójövedéki igazgatóság.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség becses tudomására, hogy Kézdivásárhelyt és vidékén már 10 év óta folytatom a kéményseprést; azonban a mai naptól kezdve a régi árakat jóval alább szállítom s így fellívom figyelmét az alábbi kéményseprési árakra:

Földszinti mászó kémény	20 fillér.
1 emeletes „	40 „
2 „	60 „
Czillinder földszint	12 „
1 emeletes czillinder	24 „
Kémények égetése a botakaritással együtt	80 „
Takarék tűzhely 1, vagy 2 sütővel ellátva	20 „
Kályha esővek kályhával együtt	20 „

A n. é. közönség becses párfogatát kérve, vagyok.

Tisztelettel:
Krisztián György,
kéményseprő.

(73. 6-6.)

Magyar szab. találmány.

„IDEÁL”

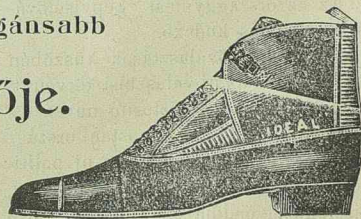
Hazai ipar.

A jelenkor legegészszerűbb

és legelegánsabb

Gzipője.

(6-0 69.)

Kapható: Fejér Lukács fiainál Kézdi-Vásárhelyt.

Húzás visszavonhatatlanul
1901 Junius 25-én.

Concordia sorsjegyek
á 1 korona.

(85. 2-6.)

Főnyeremény
30.000 korona értékű.

Ajánlja:
Dávid Antalné.
Dobál Lajos.
Kézdivásárhely.

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél Kézdi-Vásárhelyt.